

Praha 22.5.2003

29

Odborné léčebné ústavy v roce 2002

Koncem roku existovalo v ČR 169 odborných léčebných ústavů - léčebny pro dlouhodobě nemocné, léčebny TRN, psychiatrické léčebny, rehabilitační ústavy, ostatní (úzce oborově zaměřené) odborné léčebné ústavy, ozdravovny a hospice. Úhrnný počet 23 352 lůžek v těchto zařízeních byl rozdělen do následujících oborů:

Obor	Lůžka	Obor	Lůžka
Interní	214	Ortopedický	240
Kardiologický	20	Oftalmologický	50
Geriatrický	22	Klinické onkologie	129
Infekční	40	Rehabilitace a fyzikální medicína	1 470
TRN	2 337	Hospic	171
Neurologický	218	Následná a ošetrovatelská péče	7 635
Psychiatrický	9 672	Ozdravovny	964
Gynekologický	8	Ostatní oddělení léčebné péče	32
Chirurgický	63		
Plastické chirurgie	67	Celkem	23 352

Každoročně narůstá jen lůžková kapacita zařízení následné a ošetrovatelské péče, ostatní zařízení nedoznávají dlouhodobě výraznějších změn:

Léčebny pro dlouhodobě nemocné (LDN)

Koncem roku bylo v provozu 80 léčeben pro dlouhodobě nemocné s celkem 7 438 lůžky.

V průběhu roku ukončila činnost jako samostatné zařízení:

- LDN Polička - pokračuje v činnosti jako oddělení Poličské nemocnice následné péče s.r.o. (okr. Svitavy)

Nově jako samostatné zařízení zahájila činnost:

- LDN Kadaň (okr. Chomutov) - lůžka vyčleněna z interního oddělení NsP Kadaň

- LDN Roudnice s.r.o. (okr. Litoměřice) - lůžka vyčleněna z Podřípské nemocnice Roudnice nad Labem s.r.o.
- Therápon 98 - LDN Kopřivnice (okr. Nový Jičín) - nově otevřené zařízení

Změna druhu zařízení:

- Sanatorium MUDr. Jaroslava Bílka, Trutnov - ukončilo činnost jako nemocnice akutní péče a pokračuje v činnosti jako LDN.

Zařízení LDN hospitalizovala 34 599 pacientů (což představuje 245 hospitalizací na 10 000 obyvatel ve věku 65 let a více). Využití lůžek LDN zůstalo zhruba na úrovni předešlého roku (332,7 dní z roku, 91,8 % skutečné lůžkové kapacity, po odečtení dnů vyřazení lůžek z provozu) a svědčí o dlouhodobém nedostatku ošetrovatelských lůžek i když od poloviny devadesátých let existují tato lůžka i v nemocnicích (koncem roku 5 179 lůžek).

Z 80 zařízení celkem bylo 6 zařízení přímo řízeno Ministerstvem zdravotnictví (930 lůžek), 43 spravováno okresními úřady (3 507 lůžek), 10 spravováno krajem, městem nebo obcí (1 279 lůžek) a 21 zařízení bylo privátních (1 722 lůžek). Zprivatizování lůžkového fondu léčeben pro dlouhodobě nemocné z 23 % svědčí o vysoké poptávce po následné a ošetrovatelské péči, takže se stává lukrativní i pro soukromý sektor.

Léčebny TBC a respiračních nemocí (TRN)

V České republice je v činnosti 11 léčeben TRN s celkem 1 192 lůžky. Ani počet zařízení, ani jejich lůžková kapacita se proti roku 2001 nezměnila. Dospělým pacientům je určeno 10 zařízení s 1 172 lůžky, dětem 1 zařízení s 20 lůžky.

V léčebnách pro dospělé bylo hospitalizováno 8 453 pacientů (9,9 případů na 10 000 obyvatel starších 14 let). Dětská léčebna hospitalizovala 57 pacientů (0,4 případy na 10 000 dětí).

Průměrná doba pobytu dospělých pacientů v léčebně je 37,6 dní, u dětí 34,2 dne. Letalita dětských pacientů je nulová, u dospělých pacientů připadalo na 1 000 ukončených hospitalizací 92,9 úmrtí.

Lůžka pro dospělé pacienty byla v průměru využita 271,2 dne v roce, skutečná lůžková kapacita byla využita na 74,5 %. Využití lůžek vyčleněných pro děti je dlouhodobě velmi nízké, v roce 2002 činilo jen 96,6 dní z roku, skutečná lůžková kapacita byla využita jen na 26,5 %. Od roku 1996 v ČR prevalence i incidence TBC klesá a v současné době je počet nově hlášených případů nejnižší v celé sledované historii. Nelze tedy ani do budoucna předpokládat, že se využití léčeben TRN (zejména u dětí) zvýší.

Všechna zařízení jsou státní (2 zařízení přímo řízena MZ, 8 spravovaných okresními úřady, 1 zařízení je mimorezortní - Věznice Ostrov - léčebna TRN).

Psychiatrické léčebny (PL)

Koncem roku bylo v ČR v provozu 17 psychiatrických léčeben pro dospělé s 9 677 lůžky (i v nich je vyčleněno pro dětské pacienty 238 lůžek) a 4 léčebny jen pro dětské pacienty s 368 lůžky. V zařízeních pro dospělé klesl proti předešlému roku počet lůžek o 94, kapacita dětských léčeben zůstala nezměněna.

Zařízení pro dospělé hospitalizovala 39 574 pacientů, dětské léčebny 1 062 pacientů. Z celkového počtu pacientů v zařízeních ke konci roku bylo 68 % v léčebně méně než rok, 18 % 1 až 5 let a 14 % pacientů strávilo v léčebně déle než 5 let.

V zařízeních pro dospělé připadalo na 1 000 ukončených hospitalizací 51,4 úmrtí za rok, dětská zařízení mají letalitu nulovou.

Psychiatrické léčebny pro dospělé vykazují dlouhodobě vysoké využití lůžek (325,6 dní z roku, 89,5 % skutečné lůžkové kapacity). Využití lůžek v dětských léčebnách je výrazně nižší (274,9 dní v roce, skutečná lůžková kapacita byla využita na 76,2 %).

Všechny psychiatrické léčebny náležejí rezortu zdravotnictví, 11 zařízení je přímo řízeno MZ, 9 zařízení je spravováno okresními úřady, 1 zařízení je privátní.

Rehabilitační ústavy (RÚ)

V České republice existuje dlouhodobě 5 rehabilitačních ústavů a jejich kapacita (nyní 886 lůžek) vykazuje jen nevýrazné změny. Zařízení vykazují trvale vysoké využití lůžek, v roce 2002 dokonce 362,1 dní z roku, což svědčí o trvalém používání přistýlek.

Zařízení v průběhu roku hospitalizovala 7 644 pacientů s průměrnou ošetrovací dobou 42,0 dne.

Z pěti rehabilitačních ústavů celkem byla 2 zařízení přímo řízena MZ, 1 zařízení spravováno okresním úřadem, 1 zařízení privátní a 1 zařízení mimorezortní (rezort obrany).

Ostatní odborné léčebné ústavy (OLÚ)

Z celkem 23 zařízení tohoto druhu bylo 12 určeno dospělým pacientům (1 629 lůžek) a 11 určeno dětem (918 lůžek).

V zařízeních pro dospělé bylo hospitalizováno 25 460 pacientů s průměrnou ošetrovací dobou 20,4 dne (+3,6 dne oproti r. 2002), lůžková kapacita byla využita 319,2 dní z roku (o 23,6 dne více, než v roce 2001).

V zařízeních pro děti bylo hospitalizováno 5 870 pacientů s průměrnou ošetrovací dobou 37,0 dní (jen o 0,8 dne delší, než v roce 2001). Využití lůžek dětskými pacienty proti roku 2001 výrazně kleslo, z 264,8 dní na 236,9 dne. Využití skutečné lůžkové kapacity kleslo téměř o 4 % na 74,1 %.

Lůžková kapacita ostatních odborných ústavů je rozdělena mezi následující obory:

Zařízení pro dospělé pacienty	Lůžka	Zařízení pro děti	Lůžka
Kardiologie	20	Respirační nemoci	838
Geriatric	22	Oftalmologie	50
TRN	324	Rehabilitace a fyzikální medicína	30
Neurologie	92	ČR celkem	918
Psychiatrie	36		
Chirurgie	48		
Plastické chirurgie	52		
Ortopedie	240		
Klinické onkologie	83		
Rehabilitace a fyzikální medicína	524		
Ošetrovatel. péče	188		
ČR celkem	1 629		

Ozdravovny

Počet ozdravoven (14), ani jejich lůžkový fond (964) se proti roku 2001 nezměnil.

V průběhu roku se v ozdravovnách léčilo celkem 10 466 dětí (o 5,7 % více, než v předešlém roce). Lůžka vykazují velmi nízké využití, v roce 2002 jen 216,0 dní z roku. Skutečná lůžková kapacita byla využita na 75,8 %. Průměrná doba pobytu dětí v ozdravovnách klesla od roku 1990 (43 dní) na méně než polovinu (20,0 dní).

Ze 14 ozdravoven celkem je 8 zařízení spravováno okresními úřady (610 lůžek), 2 městem nebo obcí (60 lůžek) a 4 zařízení jsou privátní (294 lůžek).

Hospice

Koncem roku 2002 existovalo v České republice 6 zařízení tohoto typu, s celkem 171 lůžky. Nově otevřen byl začátkem roku Hospic Anežky České - Domov sv. Josefa, Dvůr Králové (okr. Trutnov). Všechna zařízení jsou privátní.

Zařízení hospitalizovala celkem 1 658 paliativních pacientů, s průměrnou ošetrovací dobou 32,7 dne. Využití lůžek výrazně vzrostlo (+25,9 dne) na 315,5 dní v roce, skutečná lůžková kapacita byla využita na 86,9 %.

Další lůžková zařízení

Poslední skupinu lůžkových zařízení tvoří 9 zařízení s kapacitou od 4 do 32 lůžek, rozdělených maximálně mezi dva obory (převážně chirurgii a plastickou chirurgii). Rezortu zdravotnictví náleží 8 zařízení (vesměs privátních), 1 zařízení je mimorezortní. V průběhu roku zahájila nově činnost Privátní klinika plastické chirurgie RIVA s.r.o. v Brně.

Zařízení měla koncem roku celkem 109 lůžek a hospitalizovala 1 868 pacientů. S výjimkou dvou zařízení, která poskytují soukromě ošetrovatelskou péči (Humanika Milevsko - okres Písek a Senior CZ s.r.o. - Ústí nad Labem) a Ústavu leteckého zdravotnictví (rezort obrana), vykazují ostatní velmi nízké využití lůžek (v průměru 61 dní v roce). a ošetrovací dobu do 2 dnů.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrdá

Odborné léčebné ústavy v České republice v letech 2001 a 2002
- podle druhu zařízení

rezorty celkem

Druh zařízení	Počet zařízení		Lékaři		SZP		Lůžka	
			(přepočtený počet)		(přepočtený počet)			
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Léčebny pro dlouhodobě nemocné	77	80	251,50	265,17	2 133,12	2 242,33	7 202	7 438
Léčebny Tbc a respir. nem. - dospělí	10	10	63,18	69,70	312,49	314,12	1 172	1 172
Psychiatrické léčebny - dospělí	17	17	451,67	453,04	2 798,67	2 869,38	9 771	9 677
Rehabilitační ústavy - dospělí	5	5	32,92	31,20	294,32	316,01	880	886
Ostatní odbor. léčeb. ústavy - dospělí	11	12	98,15	120,28	476,59	653,60	1 099	1 629
Dětské léčebny Tbc a respir. nemocí	1	1	1,00	1,00	7,25	6,25	20	20
Dětské psychiatrické léčebny	4	4	9,69	11,80	134,11	123,89	368	368
Ostatní dětské odbor. léčeb. ústavy	12	11	39,89	23,90	321,10	170,46	1 418	918
Ozdravovny	14	14	5,26	5,42	111,36	112,15	964	964
Hospic	5	6	11,01	11,59	71,28	80,52	158	171
Další lůžková zařízení	8	9	39,45	45,05	79,99	88,72	102	109
Odborné léčebné ústavy celkem	164	169	1 003,72	1 038,15	6 740,28	6 977,43	23 154	23 352

Využití lůžkového fondu odborných léčebných ústavů v roce 2002 - podle oborů

rezorty celkem

Oddělení	Lůžka	Využití lůžek		Průměrná ošetrovací doba
		ve dnech	v %	
Interní	214	309,2	85,6	43,8
Kardiologické	20	248,2	70,1	2,0
Geriatrické	22	336,7	92,3	30,6
Infekční	40	186,1	51,0	29,4
TRN	2 337	256,2	73,6	36,2
Neurologické	218	318,8	87,4	64,3
Psychiatrické (vč. AT)	9 672	325,2	89,3	72,2
Gynekologické	8	13,1	3,7	1,6
Chirurgické	63	238,0	65,8	4,4
Plastické chirurgie	67	252,6	76,0	5,4
Ortopedické	240	341,1	93,5	27,2
Oftalmologické	50	305,6	96,1	37,6
Klinické onkologie	129	289,4	79,3	12,3
Rehabilitační	1 470	354,3	97,9	34,0
Následné a ošetrovatelské péče (vč. hospicové)	7 806	331,6	91,5	68,8
ostatní LP	32	129,2	40,7	8,6
Ozdravovny	964	216,0	75,8	20,0
Celkem	23 352	316,1	88,3	53,8

Využití lůžek následné a ošetrovatelské péče v letech 2001 a 2002
(včetně péče paliativní)

rezorty celkem

Rok	Počet hospitalizovaných		Využití lůžek ve dnech max. kapacity	Průměrná ošetrovací doba
	absolutně	na 10 000 obyv.		
<i>Lůžka následné a ošetrovatelské péče v nemocnicích</i>				
2001	34 300	33,6	303,6	42,2
2002	36 524	35,8	308,8	42,7
<i>Lůžka následné a ošetrovatelské péče v léčebnách pro dlouhodobě nemocné</i>				
2001	33 134	32,5	332,3	70,5
2002	34 599	33,9	332,7	70,7
<i>Lůžka paliativní v hospicích</i>				
2001	1 451	1,4	289,6	33,9
2002	1 658	1,6	315,5	32,7

Využití lůžek ostatních odborných léčebných ústavů v letech 2001 a 2002

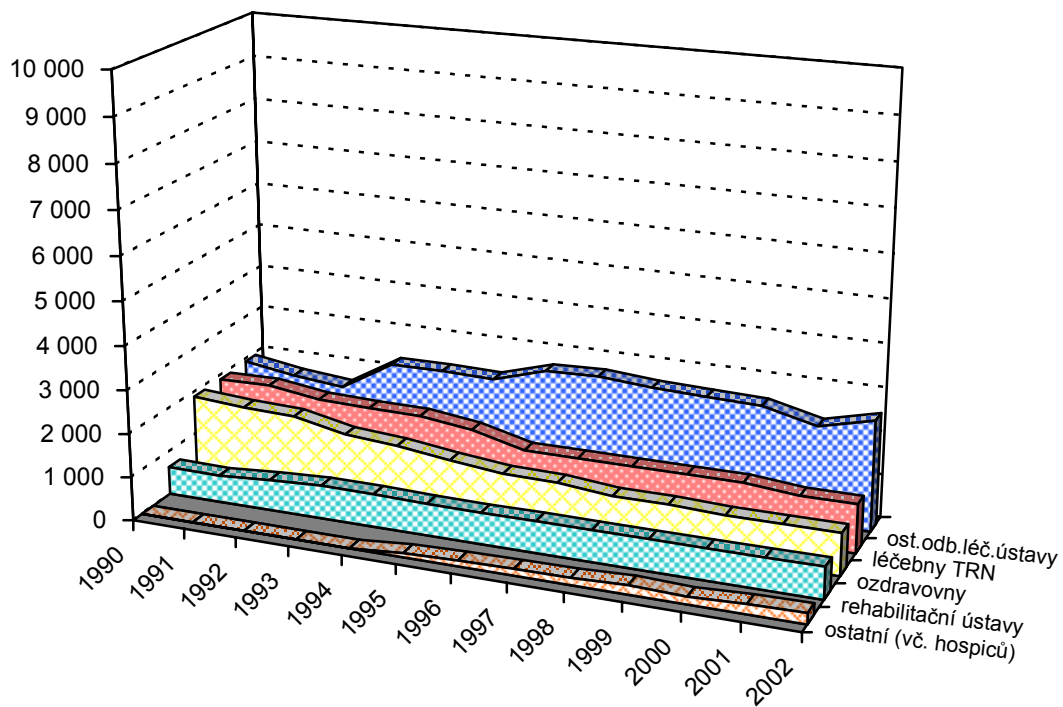
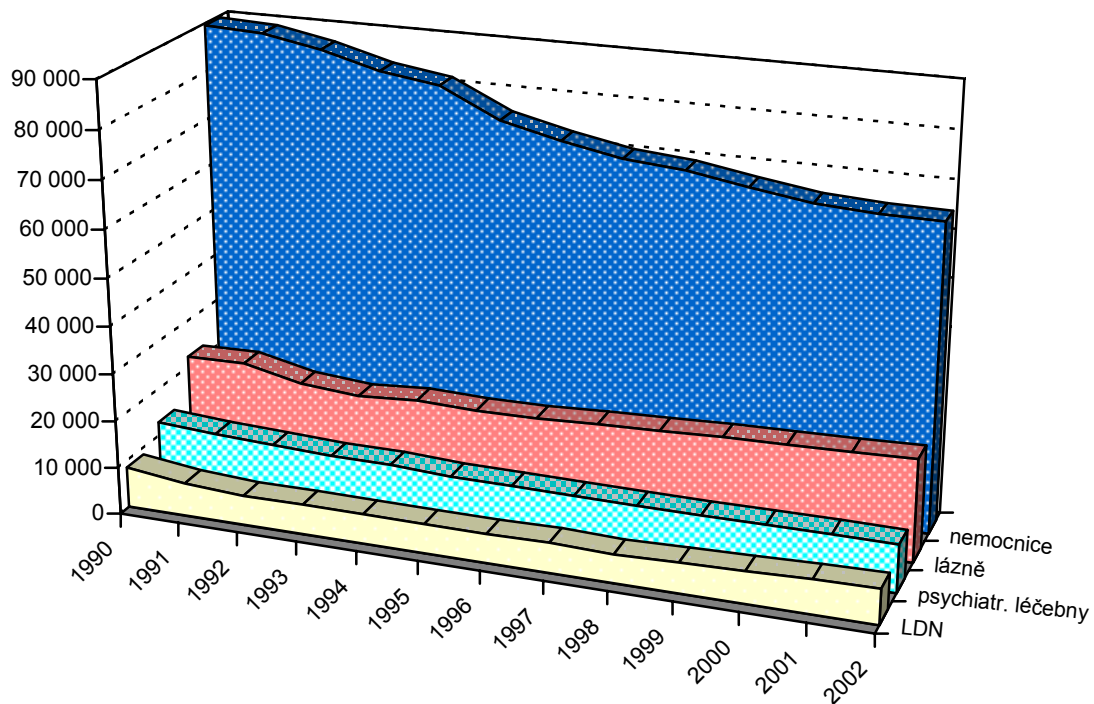
rezorty celkem

Rok	Počet hospitalizovaných		Využití lůžek ve dnech max. kapacity	Průměrná ošetrovací doba
	absolutně	na 10 000 obyv.		
<i>Léčebny Tbc a respiračních nemocí</i>				
2001	8 638	8,5	269,6	37,9
2002	8 510	8,3	268,3	37,6
<i>Léčebny psychiatrické</i>				
2001	40 935	40,1	317,5	78,6
2002	40 636	39,8	323,7	80,0
<i>Ostatní odborné léčebné ústavy</i>				
2001	30 217	29,6	278,5	23,5
2002	31 330	30,7	289,5	23,5
<i>Ozdravovny</i>				
2001	9 904	61,1 *)	213,3	20,9
2002	10 466	65,2 *)	216,0	20,0
<i>Rehabilitační ústavy</i>				
2001	7 344	7,2	335,9	40,3
2002	7 644	7,5	362,1	42,0

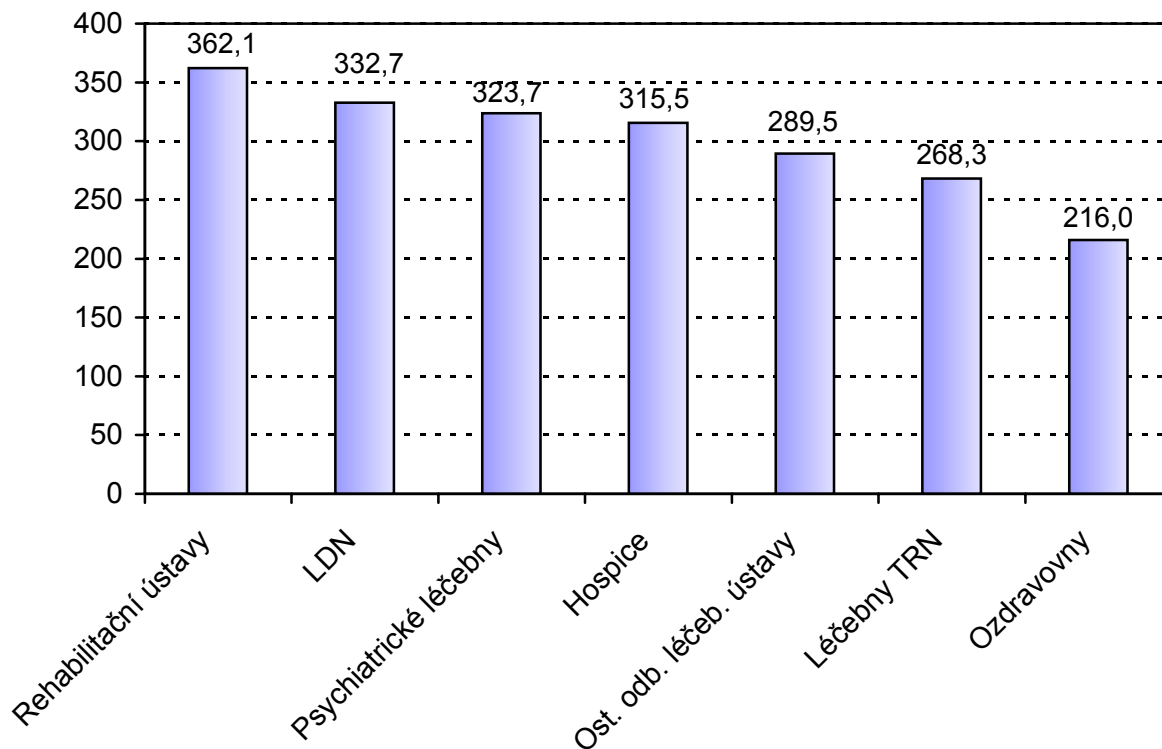
*) relace na věkovou skupinu 0 - 14 let

Počet lůžek v zařízeních ústavní péče v letech 1990 - 2002

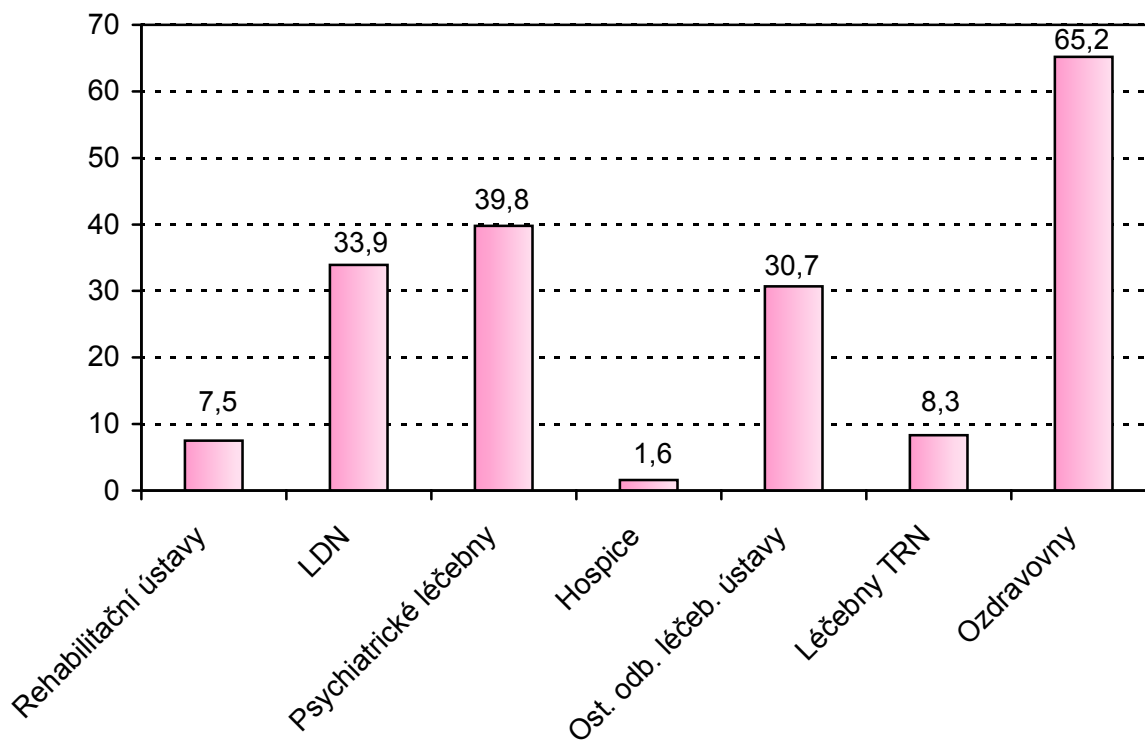
rezort zdravotnictví

Využití lůžek ve dnech

Počet hospitalizovaných (na 10 000 obyvatel)

Pozn.: u ozdravoven je uveden počet hospitalizovaných na 10 000 osob ve věku 0 - 14 let,
u ostatních odborných léčebných ústavů na počet obyvatel celkem